

Bilanční právo

Finanční právo I

Témata přednášky

- 1) účetní pojmy napříč právními odvětvími
- 2) základní prameny bilančního práva
- 3) několik poznámek k podstatě účetnictví
- 4) příklady finančních výkazů

Účetní pojmy v právní řádu

- 1) obchodní právo
 - ZOK (např. problematika rozdělování podílu na zisku)
- 2) občanské právo
 - OZ (např. problematika likvidací, nadačního kapitálu, apod.)
 - insolvenční zákon (napříč celým zákonem)
- 3) trestní právo
 - TZ (např. tr. č. zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění)
- 4) finanční právo
 - napříč celým odvětvím (fiskální i nefiskální část)

Účetní pojmy v obchodním právu I

ZOK

§ 34

(1) Podíl na zisku se stanoví na základě řádné nebo mimořádné **účetní závěrky** schválené nejvyšším orgánem obchodní korporace. Lze jej rozdělit pouze mezi společníky, ledaže společenská smlouva určí jinak.

§ 40

(2) Zálohu na výplatu podílu na zisku lze vyplácet jen na základě mezeitímní **účetní závěrky**, ze které vyplyne, že obchodní korporace má dostatek prostředků na **rozdělení zisku**. Výše zálohy na výplatu zisku nemůže být vyšší, než kolik činí součet **výsledku hospodaření běžného účetního období, nerozděleného zisku z minulých let a ostatních fondů ze zisku snížený o neuhrazenou ztrátu z minulých let a povinný příděl do rezervního fondu**. K výplatě zálohy nelze použít rezervních fondů, které jsou vytvořeny k jiným účelům, **ani vlastních zdrojů**, jež jsou účelově vázány a jejichž účel není obchodní korporace oprávněna měnit.

Účetní pojmy v obchodním právu I

ZOK

§ 161

Podíl na zisku

(3) U podílů, se kterými je spojen pevný podíl na **zisku**, se usnesení valné hromady o rozdělení podílu na zisku nevyžaduje. Pevný podíl na zisku je splatný do 3 měsíců od schválení **účetní závěrky**, z níž právo na podíl na zisku vyplývá.

(4) Částka k rozdělení mezi společníky nesmí překročit **výši hospodářského výsledku posledního skončeného účetního období zvýšenou o nerozdělený zisk z předchozích období a sníženou o ztráty z předchozích období a o příděly do rezervních a jiných fondů v souladu s tímto zákonem a společenskou smlouvou.**

§ 181

(1) Valnou hromadu svolává jednatel alespoň jednou za účetní období, ledaže tento zákon nebo společenská smlouva určí, že valná hromada má být svolána častěji.

(2) Řádnou **účetní závěrku** projedná valná hromada nejpozději do 6 měsíců od posledního dne předcházejícího účetního období.

Účetní pojmy v občanském právu

OZ

§ 342

(1) Po schválení účetní závěrky může správní rada do jednoho roku ode dne, ke kterému byly zjištěny údaje, z nichž byla **účetní závěrka** sestavena, rozhodnout o rozmnožení nadační jistiny a **zvýšení nadačního kapitálu**,

a) nebude-li zvýšení nadačního kapitálu vyšší než **rozdíl mezi výší vlastních zdrojů financování majetku nadace vykazovaných v rozvaze na straně pasiv a nadačním kapitálem** a

b) nebudou-li ke zvýšení nadačního kapitálu použity **vlastní zdroje**, které jsou účelově vázány a jejichž účel není nadace oprávněna měnit.

Účetní pojmy v občanském právu II

insolvenční zákon

§ 277

(1) Neprodleně poté, co nabude účinnosti prohlášení konkursu, zajistí insolvenční správce provedení procesních úkonů a dalších činností, které z prohlášení konkursu vyplývají.

(2) Insolvenční správce zaměří svou činnost zejména ke zjištění, zajištění a soupisu, k dokončení seznamu přihlášených pohledávek, k přípravě přezkumného jednání a k přípravě schůze věřitelů.

(3) Jde-li o dlužníka, který vede účetnictví nebo evidenci podle zvláštního právního předpisu, sestaví insolvenční správce ke dni předcházejícímu dni, kterým nastanou účinky prohlášení konkursu, **mezitímní účetní závěrku nebo přehled o příjmech, výdajích, majetku a závazcích.**

Účetní pojmy v trestním právu

trestní zákoník

§ 254

Zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění

(1) Kdo **nevede účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady sloužící k přehledu o stavu hospodaření a majetku** nebo k jejich kontrole, ač je k tomu podle zákona povinen,

kdo v takových účetních knihách, zápisech nebo jiných dokladech uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje, nebo

kdo takové účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady změní, zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnými nebo zatají,

a ohrozí tak majetková práva jiného nebo včasné a řádné vyměření daně, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.

Účetní pojmy ve finančním právu

- fiskální část
 - daňové zákony
 - rozpočty
- nefiskální část
 - regulace finančních trhů
 - regulace bank
 - regulace pojišťoven
 - atd.

Základní prameny bilančního práva

- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví
- vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví
- účetní standardy
- zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech)
- IAS – mezinárodní účetní standardy
- <http://www.icaew.com/en/library/subject-gateways/accounting-standards/knowledge-guide-to-international-accounting-standards>

K základním pojmům – účetní jednotka

- Účetní jednotka (§ 1 ZoÚ)

a) **právnícké osoby**, které mají sídlo na území České republiky,

b) **zahraniční právnícké osoby** a zahraniční jednotky, které jsou podle právního řádu, podle kterého jsou založeny nebo zřízeny, účetní jednotkou nebo jsou povinny vést účetnictví, pokud na území České republiky podnikají nebo provozují jinou činnost podle zvláštních právních předpisů,

c) **organizační složky státu**,

d) **fyzické osoby, které jsou jako podnikatelé zapsány v obchodním rejstříku**,

e) **ostatní fyzické osoby**, které jsou podnikateli, pokud jejich **obrat** podle zákona o dani z přidané hodnoty, včetně plnění osvobozených od této daně, jež nejsou součástí obratu, v rámci jejich podnikatelské činnosti přesáhl za bezprostředně **předcházející kalendářní rok částku 25 000 000 Kč**, a to od prvního dne kalendářního roku.

... atd (viz § 1 ZoÚ)

K základním pojmům – účetní závěrka

- účetní závěrka (§ 18 ZoÚ)

- rozvaha (balance)
- výkaz zisku a ztráty
- příloha

+ případně: přehled o peněžních tocích či přehled o změnách vlastního kapitálu

K ekonomické podstatě účtování

- aktiva x pasiva
- náklady x výnosy

- rozvaha (bilance)
- výkaz zisku a ztrát (výsledovka)

aktiva - pasiva

- aktiva

- dlouhodobý nehmotný majetek
- dlouhodobý hmotný majetek
- dlouhodobý finanční majetek
- krátkodobý finanční majetek
- zásoby
- peněžní prostředky

- pasiva

- vlastní zdroje
- cizí zdroje
 - dlouhodobé závazky
 - krátkodobé závazky

➤ rozvaha (balance)

Děkuji za pozornost

Mgr. Johan Schweigl